

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.
Ефективна економіка. 2026. № 4.
ISSN 2307-2105

Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.4.103>

УДК 336.71:502.131.1

О. Л. Руда,

к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Вінницький національний аграрний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3266-7470>

О. В. Марценюк,

к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Вінницький національний аграрний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0920-7070>

ESG-БАНКІВНИЦТВО В УКРАЇНІ ЯК ФАКТОР СТІЙКОГО РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ

O. Ruda,

PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Finances, Banking and Insurance, Vinnytsia national agrarian University, Vinnytsya

O. Martseniuk,

PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Finance, Banking and Insurance, Vinnytsia National Agrarian University

ESG BANKING IN UKRAINE AS A FACTOR OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE FINANCIAL SYSTEM

У статті досліджено сутність, складові та особливості розвитку ESG-банківництва як ключового чинника забезпечення стійкого розвитку фінансової системи. Розкрито зміст екологічного, соціального та управлінського компонентів ESG. Визначено, що інтеграція ESG-факторів сприяє підвищенню якості управління ризиками, зниженню ймовірності фінансових криз, зростанню прозорості банківської діяльності та зміцненню довіри з боку інвесторів і клієнтів.

Проаналізовано сучасний стан розвитку ESG-банківництва в Україні, зокрема рівень впровадження нефінансової звітності, розвиток зеленого кредитування. Встановлено, що, незважаючи на позитивну динаміку та поступову імплементацію міжнародних стандартів, ESG-практики в українському банківському секторі перебувають на етапі становлення.

Особливу увагу приділено оцінці ролі ESG у забезпеченні адаптивності та стійкості банківської системи України.. Розглянуто ключові бар'єри впровадження ESG.

Обґрунтовано інвестиційний потенціал сталого фінансування в Україні та визначено перспективи розвитку ESG-банківництва в контексті євроінтеграційних процесів і післявоєнного відновлення економіки. Доведено, що ESG є важливим інструментом залучення міжнародних інвестицій, розвитку зеленої економіки, підвищення конкурентоспроможності банківського сектору та формування ефективної моделі сталого розвитку фінансової системи України.

The article examines the essence, components, and specific features of ESG banking development as a key factor in ensuring the sustainable development of the financial system. The content of environmental, social, and governance (ESG) components is раскрыто, and their role in transforming modern banking activities under conditions of global economic challenges is substantiated. It is determined that the integration of ESG factors contributes to improving risk management quality, reducing the likelihood of financial crises, increasing transparency in

banking activities, and strengthening trust among investors and clients, which serves as a prerequisite for long-term financial stability.

The current state of ESG banking development in Ukraine is analyzed, including the level of non-financial reporting implementation, the development of green lending, and institutional support from the regulator. It is established that despite positive dynamics and gradual implementation of international standards, ESG practices in the Ukrainian banking sector remain at an early stage of development and are characterized by fragmentation, insufficient standardization, limited use of quantitative indicators, and uneven adoption across banks.

Particular attention is paid to assessing the role of ESG in ensuring the adaptability and resilience of Ukraine's banking system under conditions of martial law and macroeconomic instability. Key barriers to ESG implementation are identified, including an underdeveloped regulatory framework, high implementation costs, low awareness among financial market participants, limited methodological approaches to ESG risk assessment, as well as the significant impact of war-related risks and uncertainty.

The investment potential of sustainable finance in Ukraine is substantiated, and the prospects for ESG banking development are determined in the context of European integration processes and post-war economic recovery. It is proven that ESG is an important tool for attracting international investments, developing the green economy, enhancing the competitiveness of the banking sector, and forming an effective model of sustainable financial system development in Ukraine.

Ключові слова: *ESG-банківництво, сталий розвиток, фінансова система, зелений банкінг, фінансова стабільність, ESG-ризики, ESG-компоненти*

Keywords: *ESG banking, sustainable development, financial system, green banking, financial stability, ESG risks, ESG components.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Сучасний розвиток фінансової системи характеризується зростанням ролі нефінансових факторів, зокрема екологічних, соціальних та управлінських аспектів. Глобальні виклики, такі як зміна клімату, соціальна нерівність та корпоративні ризики, зумовлюють необхідність трансформації традиційних моделей банківської діяльності. У цьому контексті ESG-банківництво стає важливим інструментом забезпечення фінансової стабільності.

Для України ця проблема є особливо актуальною в умовах воєнних викликів, макроекономічної нестабільності та необхідності інтеграції до європейського економічного простору.

Проблема впровадження ESG-компонентів (екологічних, соціальних та управлінських аспектів) в Україні є особливо актуальною, що зумовлено як внутрішніми структурними дисбалансами економіки, так і зовнішніми викликами, пов'язаними з євроінтеграційними процесами та глобальними трансформаціями фінансових ринків. Передусім, актуальність ESG-підходів визначається необхідністю забезпечення сталого розвитку в умовах підвищених екологічних ризиків, зношеності інфраструктури та значного антропогенного навантаження на довкілля. Україна належить до країн із високим рівнем енергоємності економіки та залежністю від викопних ресурсів, що посилює потребу у впровадженні «зелених» фінансових інструментів та екологічно відповідального інвестування.

Особливого значення ESG-компоненти набувають у банківській системі, оскільки саме банки виступають ключовими фінансовими посередниками, які спрямовують грошові потоки в економіці та формують інвестиційні пріоритети. У сучасних умовах банківський сектор України функціонує під впливом підвищених ризиків, пов'язаних із макроекономічною нестабільністю, військовими діями, валютними коливаннями та зростанням кредитних ризиків. Впровадження ESG-підходів дозволяє банкам більш комплексно оцінювати ризики, зокрема екологічні та

соціальні, що традиційно залишалися поза межами класичних фінансових моделей, але можуть суттєво впливати на платоспроможність позичальників та якість кредитного портфеля.

Крім того, актуальність ESG для української банківської системи зумовлена необхідністю гармонізації з міжнародними стандартами та вимогами, що є важливою передумовою інтеграції до європейського фінансового простору. Міжнародні фінансові організації та інвестори дедалі частіше висувають вимоги щодо дотримання ESG-принципів, що впливає на доступ українських банків до зовнішнього фінансування. Відсутність належного рівня ESG-інтеграції може обмежувати можливості залучення інвестицій, підвищувати вартість капіталу та знижувати конкурентоспроможність банківських установ на міжнародному ринку.

Водночас, впровадження ESG-компонентів в Україні ускладнюється низкою інституційних та організаційних проблем. Банки часто стикаються з труднощами у вимірюванні ESG-ризиків та інтеграції їх у систему ризик-менеджменту, що потребує додаткових ресурсів, інвестицій у цифрові рішення та підвищення кваліфікації персоналу.

Не менш важливим чинником є соціальний аспект, який в умовах України набуває особливої ваги через наслідки воєнного конфлікту, зростання соціальної вразливості населення та необхідність відновлення економіки. Банки відіграють ключову роль у фінансуванні малого та середнього бізнесу, підтримці зайнятості та реалізації соціально значущих проєктів. Інтеграція ESG-принципів сприяє підвищенню рівня соціальної відповідальності банків, прозорості їх діяльності та зміцненню довіри з боку клієнтів і суспільства загалом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика впровадження ESG-банківництва та його ролі у забезпеченні стійкого розвитку фінансової системи України активно досліджується сучасними науковцями. У працях Бондаренко Л., Бортнікова Г., Любіча О., Вовченко О. С., Кирилюк Р., Мороз Н., Кіржецької М., Кіржецького Ю., Кошман А.,

Краснової І., Дворник І., Лавренюк В., Омеленчук В., Шульги Н. та Тивончук О. розглядаються питання інтеграції ESG-факторів у банківську діяльність, управління ESG-ризиками, розвитку «зеленого» банкінгу та формування системи сталого фінансування відповідно до європейських підходів.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає в дослідженні ролі ESG-банківництва в Україні як ключового фактора забезпечення стійкого розвитку фінансової системи

Виклад основного матеріалу дослідження. Сталий розвиток банківської системи в сучасних умовах виступає одним із визначальних факторів зміцнення економічної безпеки держави та підвищення її конкурентних позицій на фінансовому ринку. В умовах глобальних трансформацій, що супроводжуються активною цифровізацією, посиленням кліматичних ризиків, енергетичними викликами та загостренням соціальної нерівності, банківські установи змушені адаптувати свою діяльність до нових вимог міжнародного фінансового середовища. У цьому контексті особливої ваги набуває впровадження екологічних, соціальних та управлінських (ESG) чинників, які поступово інтегруються у систему стратегічного управління ризиками та виступають важливим інструментом залучення інвестицій [6].

ESG-банківництво є сучасною концепцією розвитку фінансового сектору, що передбачає інтеграцію екологічних (Environmental), соціальних (Social) та управлінських (Governance) факторів у діяльність банківських установ, процеси прийняття рішень, управління ризиками та стратегічне планування. В умовах глобалізації та посилення впливу нефінансових чинників на економічну динаміку ESG-підхід набуває ключового значення як інструмент забезпечення довгострокової фінансової стабільності та підвищення конкурентоспроможності банків.

На відміну від традиційної моделі банківської діяльності, орієнтованої виключно на максимізацію прибутку, ESG-банківництво передбачає врахування ширшого спектра факторів, що впливають на сталий розвиток як окремих фінансових установ, так і економіки в цілому. Такий підхід сприяє

підвищенню якості управління ризиками, зміцненню довіри клієнтів і інвесторів, а також формуванню відповідального фінансового середовища.

Екологічна складова (Environmental) ESG-банківництва охоплює питання впливу банківської діяльності на навколишнє середовище та передбачає інтеграцію кліматичних і екологічних ризиків у фінансові рішення. Основними напрямками реалізації цього компонента є фінансування проєктів у сфері відновлюваної енергетики, енергоефективності, ресурсозбереження, а також підтримка «зеленої» інфраструктури. Важливим аспектом є також оцінка екологічних ризиків позичальників, що дозволяє уникати фінансування екологічно небезпечних проєктів і мінімізувати довгострокові фінансові втрати. Крім того, банки впроваджують внутрішні політики щодо скорочення власного вуглецевого сліду, оптимізації використання ресурсів та переходу до екологічно відповідальних бізнес-процесів.

Соціальна складова (Social) відображає взаємодію банків із суспільством, клієнтами та працівниками. Вона включає забезпечення фінансової інклюзії, розширення доступу до банківських послуг для різних верств населення, захист прав споживачів, дотримання трудових стандартів і принципів рівності. Значна увага приділяється розвитку соціально відповідальних продуктів і послуг, підтримці малого та середнього бізнесу, а також участі банків у реалізації соціальних програм. В умовах кризових явищ, зокрема воєнних викликів, роль соціальної складової зростає, оскільки банки стають важливими інститутами підтримки населення та економіки.

Управлінська складова (Governance) є фундаментом ESG-банківництва та визначає ефективність реалізації екологічних і соціальних ініціатив. Вона охоплює систему корпоративного управління, прозорість діяльності, дотримання антикорупційних норм, ефективне управління ризиками та відповідальність менеджменту. Високий рівень корпоративного управління забезпечує належний контроль за діяльністю банку, сприяє підвищенню довіри з боку інвесторів і регуляторів, а також створює передумови для

сталого розвитку. Особливого значення набуває інтеграція ESG-ризиків у загальну систему ризик-менеджменту банку, що дозволяє своєчасно ідентифікувати потенційні загрози та мінімізувати їх вплив.

Важливо підкреслити, що складові ESG є взаємопов'язаними та взаємодоповнюючими. Ефективна реалізація екологічних і соціальних ініціатив неможлива без належного рівня корпоративного управління, тоді як управлінські рішення повинні враховувати вплив на довкілля та суспільство. Таким чином, ESG-банківництво формує комплексну модель функціонування банків, яка базується на принципах відповідальності, прозорості та довгострокової орієнтації.

У підсумку, впровадження ESG-підходу сприяє трансформації банківського сектору, підвищенню його стійкості до зовнішніх шоків і формуванню нової парадигми розвитку фінансової системи, орієнтованої на забезпечення економічної, соціальної та екологічної рівноваги.

Інтеграція ESG-факторів у діяльність банківських установ є одним із ключових напрямів трансформації сучасної фінансової системи, що спрямований на підвищення її стійкості та адаптивності до глобальних викликів. Врахування екологічних, соціальних та управлінських аспектів дозволяє банкам більш комплексно оцінювати ризики, забезпечувати ефективне функціонування та сприяти формуванню стабільного економічного середовища.

Передусім, суттєвий вплив ESG на стійкість фінансової системи проявляється через удосконалення системи управління ризиками. Традиційні підходи до оцінки кредитоспроможності позичальників доповнюються аналізом ESG-ризиків, зокрема кліматичних, екологічних, соціальних та репутаційних. Це дозволяє банкам своєчасно ідентифікувати потенційні загрози, пов'язані з діяльністю клієнтів, та уникати фінансування проєктів із високим рівнем ризику. Внаслідок цього знижується ймовірність виникнення проблемних кредитів, що позитивно впливає на якість активів банківської системи та її фінансову стабільність.

Важливим аспектом є також врахування кліматичних ризиків, які дедалі більше впливають на функціонування економіки. Зміна клімату, посилення екологічних вимог і перехід до низьковуглецевої економіки можуть призводити до суттєвих фінансових втрат для банків у разі недооцінки відповідних ризиків. Інтеграція ESG-факторів дозволяє мінімізувати такі ризики, забезпечуючи більш стійку структуру активів і підвищуючи здатність банків протистояти зовнішнім шокам.

По-друге, впровадження ESG-принципів сприяє підвищенню рівня прозорості та підзвітності банківської діяльності. Розширене розкриття інформації про нефінансові аспекти діяльності, включаючи екологічні та соціальні показники, формує більш повне уявлення про фінансовий стан банків і рівень їхньої відповідальності. Це, у свою чергу, зменшує інформаційну асиметрію між банками, інвесторами та клієнтами, що є важливим чинником зміцнення довіри до фінансової системи. Високий рівень довіри сприяє стабільності банківського сектору, знижує ризики відтоку капіталу та підвищує ефективність фінансового посередництва.

По-третє, ESG-банківництво стимулює перерозподіл фінансових ресурсів у напрямі підтримки сталого розвитку економіки. Банки, що впроваджують ESG-підходи, активно фінансують проекти у сфері відновлюваної енергетики, енергоефективності, екологічно чистого виробництва та соціальної інфраструктури. Такий підхід сприяє формуванню більш стійкої економічної структури, яка є менш вразливою до кризових явищ і забезпечує довгострокове економічне зростання. У результаті фінансова система не лише реагує на ризики, а й активно впливає на якість економічного розвитку.

У контексті України впровадження ESG-підходів набуває стратегічного значення як передумова виконання вимог Європейського зеленого курсу та розширення можливостей залучення міжнародного інвестиційного капіталу. Повномасштабна війна актуалізувала вагомість соціальної складової ESG, зокрема у частині підтримки внутрішньо переміщених осіб і ветеранів, а

також посилила потребу в реалізації екологічних ініціатив, спрямованих на відновлення постраждалих територій. У довгостроковому вимірі інтеграція ESG сприяє формуванню комплексної економічної, соціальної та екологічної цінності, одночасно підвищуючи репутаційний капітал і фінансову стійкість [7].

Роль ESG-компонентів у забезпеченні стійкості фінансової системи набуває дедалі більшого значення в умовах глобальних трансформацій та зростання невизначеності економічного середовища. ESG-банківництво виступає важливим інструментом зміцнення фінансової стабільності, оскільки сприяє більш комплексному врахуванню ризиків, підвищенню прозорості діяльності фінансових установ та стимулюванню сталого економічного розвитку.

Одним із ключових напрямів впливу ESG є зниження фінансових ризиків. Врахування екологічних, соціальних та управлінських факторів дозволяє банкам більш якісно оцінювати ризики, пов'язані з кліматичними змінами, екологічними обмеженнями та соціальною відповідальністю позичальників. Такий підхід сприяє підвищенню якості кредитного портфеля та зменшенню ймовірності дефолтів. У міжнародній практиці, зокрема в країнах Європейського Союзу, вже сформовано вимоги щодо інтеграції ESG-ризиків у процедури стрес-тестування та управління капіталом банків, що забезпечує підвищення стійкості фінансової системи до кризових явищ.

Важливим аспектом є також підвищення прозорості та довіри до банківської системи. Впровадження ESG-принципів передбачає розширене розкриття нефінансової інформації, підзвітність банків перед зацікавленими сторонами та зменшення інформаційної асиметрії. Це, у свою чергу, сприяє зміцненню довіри з боку інвесторів, клієнтів і суспільства загалом, що є одним із фундаментальних чинників стабільності банківської системи.

Крім того, ESG-банківництво відіграє значну роль у стимулюванні сталого економічного розвитку. Банки, які інтегрують ESG-компоненти у свою діяльність, активно фінансують «зелені» проєкти, підтримують

соціально відповідальний бізнес та сприяють розвитку інфраструктури й енергетики. У результаті формується більш збалансоване економічне середовище, яке характеризується нижчим рівнем системних ризиків і підвищеною здатністю до адаптації в умовах зовнішніх шоків.

В Україні процес впровадження ESG-банківництва перебуває на етапі активного становлення та поступової інституціоналізації. Формування системи сталого фінансування відбувається під впливом глобальних тенденцій, зокрема поширення принципів відповідального інвестування, а також у контексті євроінтеграційних процесів, що передбачають гармонізацію національного фінансового сектору із стандартами Європейського Союзу. Водночас розвиток ESG у банківській сфері України має свої особливості, зумовлені макроекономічною нестабільністю, структурними трансформаціями економіки та впливом воєнних факторів.

На сучасному етапі українські банки поступово інтегрують ESG-принципи у власні стратегії розвитку та операційну діяльність. Зокрема, відбувається запровадження політик сталого фінансування, що передбачають визначення пріоритетних напрямів кредитування з урахуванням екологічних та соціальних критеріїв. Банківські установи дедалі частіше включають ESG-компоненти до внутрішніх регламентів, кредитних процедур і систем оцінки ризиків, що свідчить про перехід від декларативного рівня до практичної реалізації принципів сталого розвитку.

Банківські установи, які впроваджують ESG-критерії у стратегічні підходи до управління, набувають суттєвих конкурентних переваг на міжнародному фінансовому ринку. Це знаходить відображення у розширенні доступу до глобальних джерел капіталу, підвищенні інтересу з боку іноземних інвесторів, які дедалі більше орієнтуються на інституції з високими стандартами сталого розвитку, а також у зміцненні ділової репутації серед клієнтів. Зокрема, банки, що здійснюють фінансування екологічно орієнтованих проєктів, формують імідж інноваційних та

соціально відповідальних установ, що позитивно впливає на рівень довіри та лояльності клієнтів.

Водночас інтеграція принципів сталого розвитку у систему корпоративного управління сприяє більш ефективному управлінню екологічними та соціальними ризиками. Наприклад, участь у фінансуванні проєктів із високим рівнем вуглецевих викидів може супроводжуватися підвищеними регуляторними обмеженнями та репутаційними втратами. Натомість розвиток «зеленого» банкінгу дозволяє мінімізувати такі ризики шляхом підтримки екологічно сталих ініціатив, що відповідають вимогам міжнародних угод, зокрема Паризької кліматичної угоди, та загальновизнаним стандартам сталого розвитку [7].

Одним із ключових напрямів розвитку ESG-банкінництва в Україні є розширення програм зеленого кредитування. Банки активно фінансують проєкти у сфері відновлюваної енергетики, енергоефективності, модернізації інфраструктури та впровадження ресурсозберігаючих технологій. Особливої актуальності ці напрями набули в умовах енергетичних викликів та необхідності підвищення енергетичної незалежності держави. Водночас розвиток зеленого фінансування значною мірою підтримується міжнародними фінансовими організаціями, які надають як фінансові ресурси, так і експертну допомогу у впровадженні ESG-стандартів.

Важливим елементом становлення ESG-банкінництва є впровадження нефінансової звітності. Українські банки поступово переходять до розкриття інформації щодо екологічних, соціальних та управлінських аспектів своєї діяльності, що відповідає міжнародним стандартам прозорості. Однак рівень деталізації та стандартизації такої звітності поки що залишається недостатнім, що ускладнює проведення порівняльного аналізу та оцінку ефективності ESG-ініціатив.

Суттєвим напрямом розвитку є також інтеграція ESG-ризиків у систему управління банківськими ризиками. Банки починають враховувати екологічні та соціальні фактори при оцінці кредитоспроможності позичальників, що

дозволяє підвищити якість кредитного портфеля та знизити потенційні фінансові втрати. Разом із тим, відсутність уніфікованих методик оцінки ESG-ризиків та обмежена доступність релевантних даних стримують повноцінне впровадження таких підходів.

За результатами опитування, проведеного Національним банком України у 2024 році, 33 найбільші банки країни підтвердили наявність впливу кліматичних ризиків на свою діяльність. Водночас лише близько третини з них фактично інтегрували управління такими ризиками у власні стратегії ризик-менеджменту. При цьому найбільш активними у цьому напрямі є банки з іноземним капіталом, що орієнтуються на стратегічні підходи та політики своїх материнських структур. Натомість державні банки поки що демонструють найнижчий рівень урахування ESG-ризиків у своїй діяльності [1].

Активне зростання масштабів ESG-ініціатив у світовому банківському секторі підтверджується, зокрема, динамікою ринку «зелених облігацій». Так, якщо у 2014 році їх загальний обсяг становив близько 37 млрд дол. США, то станом на кінець 2022 року цей показник зріс до 487 млрд дол. США. Водночас у 2023 році сукупний обсяг фінансування ESG-проектів перевищив позначку 4 трлн дол. США [10].

На сьогодні в Україні ESG-компоненти вже впроваджуються, але переважно великими банками та установами з іноземним капіталом або державною участю. Це ще не масове явище, однак формується чітке коло лідерів. До банків, які активно інтегрують ESG-принципи, належать: АТ «ОТП Банк», який є одним із найбільш системних у впровадженні ESG в Україні. Він ще в 2021 році на рівні всієї банківської групи створив ESG Risk Management Framework, уже має окрему ESG-стратегію (з 2024 року) та інтегрує екологічні й соціальні ризики у кредитування, розвиває «зелені» фінансові продукти та систему управління ESG-ризиками. АТ «ПриватБанк», що впроваджує ESG через концепцію «відповідального банкінгу»: екологічні стандарти, соціальні програми (фінансова грамотність, підтримка ветеранів),

а також прозоре корпоративне управління відповідно до міжнародних практик. АТ «Укрсиббанк», як частина міжнародної групи BNP Paribas, банк впроваджує ESG через політику сталого розвитку, поєднуючи корпоративну соціальну відповідальність та управління екологічними і соціальними ризиками. АТ «Ощадбанк» – розглядає ESG як стратегічний напрям розвитку до 2028 року та системно інтегрує ці принципи у свою діяльність і бізнес-процеси. АТ «Таскомбанк», який активно впроваджує концепцію сталого розвитку, акцентуючи увагу на поєднанні економічної ефективності, екологічної відповідальності та соціальної інклюзії.

У АТ «Банк Львів» досить успішно функціонує «Sustainability & Charity» відділ. АТ «Укргазбанк» уже довший час запроваджує практики відповідального фінансування у своїй роботі. Так, у 2023 році АТ «Укргазбанк» виділив 550 млн. грн. на проекти сталого розвитку, а загальна кількість профінансованих банком «зелених проектів» перевищує 1,5 тисячі. Активну ESG позицію показує також АТ «ПУМБ», який у 2023 році переміг на конкурсі «Партнерство заради сталого розвитку» від ООН. Перейняли ESG- практики також АТ «Райффайзен Банк»[6].

Рівень інтеграції ESG-компонентів у діяльність українських банків представлено в таблиці 1.

Отже, станом на 2025 рік рівень інтеграції ESG-компонентів у діяльність банків України є нерівномірним і перебуває на етапі становлення. Згідно з дослідженнями, більшість банків лише починають впроваджувати нефінансову звітність, причому вона часто має описовий характер і не містить кількісних показників .

Лідерами ESG-трансформації є банки з державною участю та іноземним капіталом, що пояснюється впливом міжнародних стандартів і вимог інвесторів. Зокрема, такі банки активно представлені у рейтингах сталого фінансування в Україні (Ощадбанк, Укргазбанк, Raiffeisen Bank Україна, ПУМБ тощо) .

**Таблиця 1 Рівень інтеграції ESG-компонентів у діяльність банків
України (2025 рік)**

Група банків	Представники банків	Рівень інтеграції ESG	Основні характеристики впровадження
Високий рівень (системна інтеграція ESG)	Ощадбанк, Укргазбанк, Raiffeisen Bank Україна, UKRSIBBANK, ОТП Банк	Високий	Наявність ESG-стратегії; інтеграція ESG-ризиків у кредитування; розвиток «зелених» фінансових продуктів; регулярна нефінансова звітність; відповідність міжнародним стандартам
Середній рівень (часткова інтеграція ESG)	ПриватБанк, ПУМБ, Креді Агріколь Банк, Кредобанк, Таскомбанк	Середній	Впровадження окремих ESG-ініціатив; розвиток корпоративної соціальної відповідальності; елементи «зеленого» кредитування; часткова ESG-звітність
Низький рівень (фрагментарна інтеграція ESG)	Універсал Банк, А-Банк, Ідея Банк, Банк «Південний» та ін.	Низький	Відсутність системної ESG-стратегії; поодинокі соціальні або екологічні ініціативи; обмежена прозорість нефінансової інформації
Початковий рівень (формування підходів)	Невеликі та регіональні банки	Дуже низький	ESG не інтегровано у бізнес-модель; відсутність звітності; орієнтація виключно на фінансові показники

Джерело: узагальнено автором

Незважаючи на наявність позитивних тенденцій у впровадженні ESG-принципів, розвиток ESG-банківництва в Україні супроводжується низкою системних проблем і бар'єрів, які стримують його повноцінну інтеграцію у фінансову систему. Ці обмеження мають як інституційний, так і економічний характер, що зумовлює необхідність комплексного підходу до їх подолання.

Однією з ключових проблем є недосконалість нормативно-правової бази у сфері сталого фінансування. В Україні відсутня повноцінна законодавча система, яка б регламентувала принципи ESG-діяльності, визначала критерії «зелених» фінансових інструментів та забезпечувала їх уніфіковане застосування. Наявні нормативні акти носять фрагментарний характер і не забезпечують системного підходу до розвитку ESG-банківництва. Зокрема, відсутність національної таксономії сталих видів

економічної діяльності ускладнює класифікацію фінансових продуктів та створює ризики неоднозначного трактування ESG-критеріїв.

Суттєвим бар'єром є також відсутність єдиних стандартів ESG-звітності. Українські банки лише частково впроваджують практики розкриття нефінансової інформації, при цьому підходи до формування звітності значно відрізняються між установами. Це ускладнює порівняння показників, знижує прозорість та обмежує можливості для об'єктивної оцінки ефективності ESG-ініціатив. Крім того, недостатня гармонізація національних стандартів із міжнародними вимогами створює додаткові перешкоди для інтеграції українських банків у глобальний фінансовий простір.

Важливою проблемою є низький рівень обізнаності учасників фінансового ринку щодо ESG-підходів. Багато банків, особливо середнього та малого сегмента, не мають достатнього досвіду та експертизи у сфері сталого фінансування. Це обмежує їхню здатність впроваджувати ESG-інструменти, розробляти відповідні продукти та ефективно оцінювати ESG-ризики. Аналогічна ситуація спостерігається і серед клієнтів банків, що знижує попит на «зелені» фінансові продукти та уповільнює розвиток відповідного ринку.

Суттєвим стримуючим фактором є значні витрати, пов'язані з впровадженням ESG-практик. Інтеграція ESG-факторів потребує модернізації внутрішніх систем управління, впровадження нових методик оцінки ризиків, підготовки персоналу та розробки нефінансової звітності. Для багатьох банків, особливо в умовах обмежених фінансових ресурсів, такі витрати є значними і не завжди можуть бути швидко компенсовані економічними вигодами. Це знижує мотивацію до активного впровадження ESG-підходів.

Окрему групу проблем становлять макроекономічні та воєнні ризики, які суттєво впливають на розвиток банківського сектору України. Високий рівень невизначеності, пов'язаний із воєнними діями, обмежує інвестиційну активність, ускладнює довгострокове планування та змушує банки

зосереджуватися на короткостроковій стабілізації. У таких умовах впровадження ESG-принципів часто відходить на другий план, оскільки пріоритетом стає забезпечення ліквідності та платоспроможності банків.

Додатковим бар'єром є обмежений доступ до фінансових ресурсів для реалізації ESG-проектів. Хоча міжнародні фінансові організації надають підтримку у вигляді кредитних ліній та грантів, їх обсяг залишається недостатнім для масштабного розвитку сталого фінансування. Водночас внутрішній ринок капіталу в Україні ще не забезпечує необхідного рівня фінансування «зелених» ініціатив.

Слід також відзначити проблему недостатнього розвитку інфраструктури ESG-даних. Відсутність якісної та доступної інформації щодо екологічних і соціальних показників діяльності підприємств ускладнює оцінку ESG-ризиків і знижує ефективність прийняття фінансових рішень. Це створює додаткові труднощі для банків у процесі інтеграції ESG-факторів у кредитну діяльність.

Таким чином, розвиток ESG-банківництва в Україні стримується сукупністю нормативних, економічних, інформаційних та інституційних факторів. Подолання зазначених бар'єрів потребує узгоджених дій держави, регулятора, банківського сектору та міжнародних партнерів. Важливими напрямками є вдосконалення законодавчої бази, гармонізація стандартів звітності, підвищення рівня фінансової грамотності та забезпечення доступу до ресурсів для фінансування сталого розвитку. Реалізація цих заходів створить передумови для більш активного впровадження ESG-принципів та підвищення стійкості фінансової системи України.

Перспективи розвитку ESG-банківництва в Україні тісно пов'язані з процесами трансформації фінансової системи, євроінтеграційними прагненнями держави та необхідністю забезпечення стійкого економічного зростання. У сучасних умовах ESG-підхід поступово переходить із категорії добровільних ініціатив до обов'язкової складової функціонування

банківського сектору, що визначає стратегічні напрями його подальшого розвитку.

Одним із ключових векторів розвитку ESG-банківництва є гармонізація національного законодавства із нормативно-правовими актами Європейського Союзу. У рамках євроінтеграції Україна поступово адаптує регуляторну базу до європейських стандартів, зокрема у сфері сталого фінансування, корпоративного управління та розкриття нефінансової інформації. Запровадження підходів, аналогічних європейській таксономії сталих видів економічної діяльності, сприятиме підвищенню прозорості фінансових потоків, забезпеченню єдиних критеріїв оцінки «зелених» інвестицій та інтеграції українських банків у міжнародні фінансові ринки.

Важливою складовою перспектив розвитку є розширення масштабів зеленого фінансування. Зростання попиту на енергоефективні рішення, відновлювані джерела енергії та екологічно чисті технології створює передумови для активізації кредитування відповідних проєктів. Банки можуть відігравати ключову роль у фінансуванні переходу до низьковуглецевої економіки, забезпечуючи перерозподіл фінансових ресурсів у пріоритетні галузі. Розвиток «зелених» облігацій, кредитних програм та спеціалізованих фінансових продуктів сприятиме формуванню повноцінного ринку сталого фінансування в Україні.

Залучення міжнародних інвестицій є ще одним важливим чинником розвитку ESG-банківництва. Враховуючи обмеженість внутрішніх фінансових ресурсів, участь міжнародних фінансових організацій та іноземних інвесторів має вирішальне значення для реалізації масштабних інфраструктурних і екологічних проєктів. Відповідність українських банків ESG-стандартам підвищує їхню інвестиційну привабливість і сприяє доступу до дешевших фінансових ресурсів. У цьому контексті ESG виступає не лише інструментом управління ризиками, а й фактором конкурентоспроможності на міжнародному фінансовому ринку.

Суттєві перспективи відкриває також цифровізація банківських процесів, яка створює нові можливості для інтеграції ESG-факторів у діяльність банків. Використання сучасних інформаційних технологій, великих даних (Big Data) та аналітичних платформ дозволяє підвищити ефективність оцінки ESG-ризиків, забезпечити автоматизацію процесів звітності та покращити якість прийняття управлінських рішень. Цифрові інструменти сприяють підвищенню прозорості та доступності інформації, що є важливим елементом розвитку сталого фінансування.

Підвищення ролі регулятора є ще одним ключовим напрямом розвитку ESG-банківництва. Держава та центральний банк мають забезпечити формування сприятливого інституційного середовища, яке стимулюватиме банки до впровадження ESG-принципів. Це включає розробку нормативно-правових актів, запровадження стандартів нефінансової звітності, інтеграцію ESG-ризиків у систему банківського нагляду, а також створення механізмів стимулювання сталого фінансування. Важливим аспектом є також підвищення рівня обізнаності учасників ринку та розвиток професійної експертизи у сфері ESG.

Особливого значення ESG-банківництво набуває в контексті післявоєнного відновлення економіки України. Відбудова інфраструктури, модернізація енергетичного сектору та відновлення промисловості потребуватимуть значних фінансових ресурсів, які мають бути спрямовані з урахуванням принципів сталого розвитку. ESG-підхід дозволяє забезпечити ефективне використання цих ресурсів, мінімізувати екологічні ризики та створити основу для довгострокового економічного зростання. У цьому контексті банки виступають ключовими фінансовими посередниками, здатними спрямовувати інвестиції у пріоритетні сфери розвитку.

Водночас перспективи розвитку ESG-банківництва пов'язані з необхідністю подолання існуючих бар'єрів, зокрема вдосконалення нормативної бази, розвитку ринку ESG-інструментів та підвищення рівня довіри до фінансової системи. Комплексна реалізація зазначених напрямів

сприятиме формуванню ефективної моделі сталого фінансування, яка відповідатиме сучасним викликам і забезпечуватиме стійкість фінансової системи України.

Отже, ESG-банківництво має значний потенціал для подальшого розвитку в Україні та може стати ключовим фактором трансформації банківського сектору в напрямі підвищення його стійкості, ефективності та інтеграції у світовий фінансовий простір.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі. У результаті проведеного дослідження встановлено, що ESG-банківництво виступає важливим інституційним фактором забезпечення стійкого розвитку фінансової системи, оскільки сприяє підвищенню якості управління ризиками, прозорості діяльності банків та орієнтації фінансових потоків на підтримку довгострокового економічного зростання. Інтеграція екологічних, соціальних та управлінських критеріїв у банківську діяльність формує нову парадигму функціонування фінансового сектору, яка базується на принципах відповідального фінансування та сталого розвитку.

Впровадження ESG-факторів у діяльність банківських установ позитивно впливає на стійкість фінансової системи через зниження кредитних та інвестиційних ризиків, підвищення рівня довіри з боку інвесторів і клієнтів, а також стимулювання фінансування екологічно та соціально значущих проєктів. У контексті України це має особливе значення, зважаючи на необхідність післявоєнного відновлення економіки та інтеграції до європейського економічного простору.

Аналіз сучасного стану розвитку ESG-банківництва в Україні свідчить про наявність позитивних зрушень, зокрема у сфері розвитку зеленого кредитування, впровадження нефінансової звітності та формування регуляторної бази. Водночас рівень інтеграції ESG-принципів у діяльність банків залишається недостатнім, що проявляється у фрагментарності звітності, обмеженому використанні кількісних показників та відсутності єдиних стандартів оцінки ESG-ризиків.

Подальший розвиток ESG-банківництва в Україні потребує активізації ролі держави та регулятора, зокрема у частині стандартизації ESG-звітності, інтеграції ESG-критеріїв у банківський нагляд та стимулювання зеленого фінансування. Важливим також є розвиток інституційної інфраструктури та підвищення рівня фінансової грамотності учасників ринку.

Таким чином, ESG-банківництво є не лише сучасним трендом розвитку фінансового сектору, але й необхідною умовою забезпечення стійкості банківської системи України в умовах глобальних трансформацій та внутрішніх викликів.

Література

1. Бондаренко Л. ESG-банківництво в Україні та світі: виклики та новітні тренди. *Економіка та суспільство*. 2025 (72). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-72-15>
2. Бортніков Г., Любіч О. Управління ESG-ризиками в українських банках. *Financial and credit activities: problems of theory and practice*. 2022. № 6(47). С. 19–33.
3. Вовченко О.С. ESG-стратегія як основа управління ризиками сталого розвитку в банках. *Економіка та суспільство*. 2023. №50. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2458/2377>
4. Кирилюк Р. Р., Мороз Н. В. Інтеграція ESG-принципів у діяльність банківських установ. *Наукові інновації та передові технології*. 2025. № 1(41). С. 622–628.
5. Кіржецька М., Кіржецький Ю. Впровадження ESG-стандартів в Україні: проблеми та перспективи. *Вісник Київського національного економічного університету*. 2023. №12. С. 88–99. DOI: <https://doi.org/10.23939/semi2022.02.032>.
6. Кошман А. Х. Інтеграція ESG-компонентів у банківську систему України. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2025 (21). <https://doi.org/10.5281/zenodo.17033734>

7. Краснова І., Дворник І., Лавренюк В. Імплементція основних засад зеленого банкінгу в корпоративне управління *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic sciences* 2025, № 3 Том 1 DOI: [10.31891/2307-5740-2025-342-3\(1\)-38](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-342-3(1)-38)
8. Омеленчук В., Шульга Н. ESG-ризика банків. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2024. № 2. С. 101–119. DOI: [https://doi.org/10.31617/3.2024\(133\)06](https://doi.org/10.31617/3.2024(133)06)
9. Тивончук О. Класифікація ESG-рейтингів і їх застосування у банківській практиці. *Фінансові ринки і банки*. 2023. №3. С. 76–89. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2020.06.
10. Управління ESG ризиками в банках: особливості регулювання в Україні та Європі. *Fintech Insider*. 2024. URL: <https://fintechinsider.com.ua/upravlinnya-esg-ryzykamy-v-bankah-osoblyvosti-regulyuvannya-v-ukray-ini-ta-yevropi/>.

References

1. Bondarenko, L. (2025), “ESG banking in Ukraine and the world: challenges and latest trends”, *Ekonomika ta suspil'stvo*, vol. (72). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-72-15>
2. Bortnikov, H. and Liubych, O. (2022). “ESG risk management in Ukrainian banks”, *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*, vol. 6(47), pp. 19-33.
3. Vovchenko, O. (2023). “ESG strategy as a basis for sustainability risk management in banks”, *Ekonomika ta suspil'stvo*, vol. 50, available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2458/2377> (Accessed 05 April 2026).
4. Kyryliuk, R. R. and Moroz, N. V. (2025), “Integration of ESG principles into the activities of banking institutions”, *Naukovi innovatsii taпередові технології*, vol. 1(41), pp. 622–628.

5. Kirzhets'ka, M. and Kirzhets'kyj, Yu. (2023), “Implementation of ESG standards in Ukraine: problems and prospects”, *Visnyk Kyivs'koho natsional'noho ekonomichnoho universytetu*, vol. 12, pp. 88–99. DOI: <https://doi.org/10.23939/semi2022.02.032>.
6. Koshman, A. Kh. (2025), “Integration of ESG components into the banking system of Ukraine”, *Zdobutky ekonomiky: perspektyvy ta innovatsii*, vol. (21). <https://doi.org/10.5281/zenodo.17033734>
7. Krasnova, I., Dvornyk, I. and Lavreniuk, V. (2025), “Implementation of the basic principles of green banking into corporate governance”, *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic sciences*, vol. 3, no. 1 DOI: 10.31891/2307-5740-2025-342-3(1)-38
8. Omelenchuk, V. and Shul'ha, N. (2024), “ESG risks of banks”, *Zovnishnia torhivlia: ekonomika, finansy, pravo*, vol. 2, pp. 101–119. DOI: [https://doi.org/10.31617/3.2024\(133\)06](https://doi.org/10.31617/3.2024(133)06)
9. Tyvonchuk, O. (2023), “Classification of ESG ratings and their application in banking practice”, *Finansovi rynky i banky*, vol. 3, pp. 76–89. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2020.06.
10. Fintech Insider. (2024), “ESG risk management in banks: regulatory features in Ukraine and Europe”, available at: <https://fintechinsider.com.ua/upravlinnya-esg-ryzykamy-v-bankah-osoblyvosti-regulyuvannya-v-ukray-ini-ta-yevropi/> (Accessed 05 April 2026).

Отримано редакцією журналу / Received: 13.04.26

Прорецензовано / Revised: 20.04.26

Дата публікації / Published: 23.04.26